

Ηθική, θρησκεία και πολιτισμικός πλουραλισμός

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Η πολιτισμική ετερότητα στις σύγχρονες κοινωνίες βασίζεται στη γνώση και στην σύνδεση με την τεχνολογία αλλά είναι και η αναγκαστική ή εθελοντική μετακίνηση μεγάλων ομάδων ανθρώπων εξαιτίας πολέμων,

λιμών, αναζήτησης καλύτερης ζωής κ.λπ.[1].

Η πολιτισμική ετερότητα στον τομέα της θρησκείας και της ηθικής δεν αφορά στα άτομα που ανήκουν στην ίδια θρησκεία. Οι «έτεροι», οι άλλοι είναι εκείνοι που ανήκουν σε ετερόδοξους, σε αιρετικούς, σε άθεους. Αυτοί είναι οι «έτεροι» που συνθέτουν τη θρησκευτική ετερότητα μας και στην οποία έχει υποχρέωση η κοινότητα που τους δέχεται να καθορίσει τη στάση απέναντί τους.

Στον τομέα της θρησκείας, η διαπολιτισμικότητα βρίσκει εφαρμογή στο κήρυγμα της χριστιανικής θρησκείας. Ο άνθρωπος, ο οποίος έχει «νου Χριστού»[2], σκέπτεται, ζει και πράττει όπως ο Χριστός[3]. Η πίστη του είναι άμεσα συνδεδεμένη με τη ζωή του. Περιπατώντας πάνω στα βήματα του Χριστού, οφείλει να έχει αγάπη μεταξύ προς τον πλησίον του. Το πρόσωπο του πλησίον σύμφωνα με την παραβολή του Καλού Σαμαρείτη δεν είναι ο οικείος μας, ο ομόθρησκός μας, ο ομοεθνής μας αλλά και ο οποιοσδήποτε ξένος[4]. Ο άνθρωπος είναι εικόνα του Θεού και κάθε άνθρωπος είναι αδελφός ή αδελφή μας.[5]

Ο Θεός ταυτίζει κατά κάποιο τρόπο Εκείνον προς τον πλησίον. Γίνεται ο «Ξένος» και καλεί τον πιστό να συμπεριφερθεί προς κάθε ξένο – έτερο, όπως θα συμπεριφερόταν προς τον ίδιο το Θεό: «Αμήν λέγω υμίν, εφ' όσον εποιήσατε ενί τούτων των αδελφών μου των ελαχίστων, εμοί εποιήσατε»[6].

Ο Θεός τίθεται αλληλέγγυος προς τον πλησίον, προς τον ξένον, στις δοκιμασίες και στις ανάγκες αυτού και καλεί τους βεβαπτισμένους στο όνομά Του να πράξουν και εκείνοι το ίδιο ως μιμητές του Χριστού. Η αγάπη προς τον άλλο, δηλώνει την αγάπη προς τον ίδιο το Θεό. Αγάπη προς το Θεό και αδιαφορία προς τον άλλο ή χειρότερα μίσος προς τον ξένον είναι ασυμβίβαστα πράγματα για έναν Χριστιανό: «Εάν τις είπη ότι αγαπώ τον Θεόν, και το αδελφόν αυτού μισή, ψεύστης εστίν»[7].

Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος επισημαίνει ότι όποιος κάνει κακό ή καλό στον αδελφό του, είναι σαν να το κάνει στον ίδιο το Χριστό: «Ο γαρ αγαπών τον Θεόν ου περιόψεται τον αδελφόν, ουδὲ τα χρήματα του οικείου μέλους προτιμήσει, αλλά πολλήν περὶ αὐτὸν επιδείξεται την φιλοτιμίαν, μεμνημένος του ειρηκότος, ὅτι «Ο ποιήσας ἐνὶ τούτων των αδελφών μου των ελαχίστων, εμοὶ ἐποίησε»[8].

Σημειώσεις

[1] Κ. Βρατσάλη, Ελ.Σκούρτου, «Δάσκαλοι και μαθητές σε τάξεις πολιτισμικής ετερότητας: Ζητήματα μάθησης», Εκπαιδευτική Κοινότητα, τεύχος 54 (2000) 27 (26-33)

[2] Α Κορ. 2,16.

[3] Ιωάννου Χρυσοστόμου, *Εις την Α΄ προς Κορινθίους*, Ζ΄, PG 61, 62BC: «Τουτέστι, πνευματικὸν, θεῖον, οὐδὲν ἀνθρώπινον ἔχοντα».

[4] Αναστάσιου Γιαννουλάτου, Αρχιεπισκόπου Αλβανίας, «Facing People of Other Faiths», *Greek Orthodox Theological Review*, 38, 1-4 (1993)140.

[5] Ε. Αρτέμη, *Η αγάπη του «Ξένου» προς τους ξένους κατά τον Ιωάννη το Χρυσόστομο*, δημοσίευτη εισήγηση από το συνέδριο του Μεταπτυχιακού Φοιτητικού Θεολογικού Συνδέσμου, Λέρος, Ιούλιος 2011, σ. 4.

[6] Ματθ. 25, 40. Πρβλ. Μ. Φαράντου, *Δογματική και Ηθική. Εισαγωγικά*, Αθήναι 1973, σ. 178.

[7] Α΄ Ιω. 4, 20. Πρβλ. Μ. Φαράντου, *Δογματική...*, σ. 178.

[8] Ιωάννου Χρυσοστόμου, *Ομιλία εις την Γένεσιν*, ΝΕ΄, PG 54, 483B. Πρβλ. Ε. Αρτέμη, *Η αγάπη του «Ξένου» προς τους ξένους κατά τον Ιωάννη το Χρυσόστομο*, δημοσίευτη εισήγηση από το συνέδριο του Μεταπτυχιακού Φοιτητικού Θεολογικού Συνδέσμου, Λέρος, Ιούλιος 2011, σ. 5.

Παρατήρηση: Το παρόν άρθρο αποτελεί τμήμα της εργασίας “ΕΤΕΡΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΣΤΗ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ” της Δρ. Ειρήνης Αρτέμη, Θεολόγου- Φιλόλογου/PhD & MA Θεολογίας